

POLITECHNIKA ŚLĄSKA W GLIWICACH

Wydział Mechaniczny Technologiczny

mgr inż. Anna Januszka

PRACA DOKTORSKA

Identyfikacja procesu krzepnięcia masywnego szkła metalicznego
 $Fe_{36}Co_{36}B_{19,2}Si_{4,8}Nb_4$

Promotor:

Prof. dr hab. inż. Ryszard Nowosielski

Gliwice, 2013

Streszczenie

„Identyfikacja procesu krzepnięcia masywnego szkła metalicznego

Praca doktorska podejmuje tematykę związaną z wytwarzaniem masywnych szkieł metalicznych w procesie odlewania do miedzianej formy.

Na podstawie wstępnych badań prowadzonych przez autora sformułowano cel rozprawy, którym była identyfikacja procesu krzepnięcia szkieł metalicznych na przykładzie stopu $Fe_{36}Co_{36}B_{19,2}Si_{4,8}Nb_4$. W związku z tym opracowano model numeryczny zmian temperatury w funkcji czasu w metalowej formie i krzepnącej próbce, a także związanego z tym rozkładu naprężeń własnych. Przeprowadzono także częściową weryfikację eksperymentalną opracowanego modelu. Realizacja postawionego w pracy celu wymagała wykonania szeregu badań. Amorficzną strukturę wytworzonych próbek szkła metalicznego potwierdzono wynikami badań rentgenowskich, obserwacji mikroskopowych oraz badań fraktograficznych. Na potrzeby budowy modelu obliczeniowego przeprowadzono badania DTA i DSC oraz badanie przewodności cieplnej, rozszerzalności cieplnej i ciepła właściwego. Program badań obejmował również pomiar gęstości oraz badanie własności wytrzymałościowych (mikrotwardość, wytrzymałość na ściskanie).

Proces wytwarzania masywnych szkieł metalicznych wymaga zastosowania dużych szybkości chłodzenia (rzędu 10^3 K/s). Parametr ten prawdopodobnie wpływa na stan struktury amorficznej w przekroju próbki. W związku z powyższym sformułowano tezę pracy w brzmieniu: rozkład temperatury zeszklenia (T_g) w objętości próbki (modelu) jest zmienny w czasie i przestrzeni. Związane jest to z różną szybkością chłodzenia w przekroju próbki i skutkuje zróżnicowaniem struktury amorficznej oraz zmianą naprężeń własnych.

Zrealizowane w ramach pracy badania umożliwiły udowodnienie postawionej w pracy tezy i przyczyniły się podjęcia decyzji o dalszych badaniach nad rozpatrywanym problemem badawczym.

Słowa kluczowe: proces identyfikacji, masywne szkła metaliczne, krytyczna szybkość chłodzenia, Metoda Elementów Skończonych, naprężenia własne.